

Elokuvaessee

Koulukinon "Miami"-oppimateriaali

Tehtävä muotoiltu itse oppimateriaalin osiosta ["Mielikuvat ja todellisuus"](#)

Totta vai tarua?

Todellisuus, jossa olemme, on harvoin sama maailma, jossa elämme. Tekomme ovat ristiriidassa arvojemme ja yhteiskuntamme normien kanssa, ja teemme kaikkemme päästäksemme eroon kognitiivisen dissonanssin iljettävästä läsnäolosta. Elämme valheissa, mutta emme tunnista niitä omiksemme. Kenen mukaan todellisuus sitten määritellään? Kuka tuomitsee, ketä rangaistaan? Missä suhteessa todellisuus ja mielikuvat esiintyvät elämässämme? Ehkäpä jokainen yksilö on vastuussa oman elämänsä lisäksi myös omista mielikuvistaan ja niiden täydellisyyden säilyttämisestä. Kysymykseksi nousee, pelastaako mieluummin harmaan Hartolan pikku baarin vai säilyttääkö Miamin kasinon loisteen.

Zaida Bergrothin ohjaamassa suomalaisessa elokuvassa *Miami* (2017) show-tanssija Angelan rutiinikeikka pienessä suomalaisessa kaupungissa käynnistää elämää mullistavan tapahtumaketjun, joka traagisen koomisessa moninaisuudessaan synnytti epätavallisen kotimaisen elokuvan. Angelan elämä on kaupungista toiseen matkaamista riitaisen tanssiryhmänsä kanssa. Hän on suurissa veloissa, mutta uskoo kaiken järjestyvän, vaikka velanperijä Jakke kulkeekin kuin varjo Angelan kannoilla.

Angela tapaa toivottomalta näyttävässä tilanteessaan 19-vuotiaan pikkusiskonsa Annan, joka toimii vastentahtoisesti kylässään kahvilan kassaneitinä. Siskokset ovat kasvaneet erillään, ja jälleennäkeminen nostaa pintaan iloa ja ihmetystä, mutta myös kateutta ja katkeruutta. Anna saa ainutkertaisen tilaisuuden hylätä tylsän elämänsä ja lähteä isosiskonsa matkaan suureen, ihmeelliseen ja täysin uuteen maailmaan.

Annan idea isosiskonsa glamour-täyteisestä arjesta ohjaa hänen päätöksentekoaan, kun hän kulkee Angelan mukana. Mielikuvat jännittävästä luksuselämästä ovat miellyttävämpiä kuin todellisuus velkaisesta, hieman alkoholisoituneesta show-tanssijasta, joka pystyy hädin tuskin huolehtimaan itsestään. Angela vakuuttaa pitävänsä huolta Annasta, ja tämä haluaa uskoa siskoaan, jonka on vasta saanut elämänsä takaisin.

Anna sulkee pois varoitusmerkit vaaran lähestymisestä ja isosiskonsa todellisesta tilanteesta ja valitsee mielikuvansa ja unelmansa ja elää toivoen niiden toteutumista. Angelalla on yllättäen pikkusisko, joka ihailee ja luottaa häneen pohjattomasti. Anna muistuttaa show-tanssijaa varmasti omasta sijaisperheessä asuvasta tyttärestään, jolle hän ei kykene tarjoamaan tasapainoista elämää. Sisarusten asetelma muistuttaakin paljon äidin ja lapsen ihmissuhdetta, jossa lapsi luottaa sokeasti vanhempansa.

Äiti tai isä nähdään varsinkin varhaislapsuudessa yli-inhimillisinä olentoina, jotka suojelevat ja ratkaisevat kaikki pulmat. Lapsen elämä muuttuu lopullisesti siinä vaiheessa, kun hän huomaa vanhempiensa inhimillisyyden ja heidän tekemänsä virheet. Vanhemmat taas ensisijaisesti pyrkivät salaamaan ongelmat lapseltaan ja tarjoamaan mahdollisimman hyvän elämän tuntien samalla kiduttavaa syyllisyyttä epäonnistumisistaan äiteinä tai isinä. Angela on päämäärätietoinen halutessaan huolehtia pikkusiskostaan, mutta kieltäessään omat ongelmansa hän saattaa tämän hengenvaaraan.

Bergrothin teoksessa valokeilassa käsitellään sisarussuhteiden ja vaikeiden elämäntilanteiden lisäksi uskonnon roolia ja mielikuvien merkitystä yksilöiden elämässä. Angelan elämä on kaukana glamourista, mutta tanssiessaan hän kuvittelee itsensä Miamin klubien loisteeseen. Mielikuvat auttavat häntä jaksamaan, mutta todellisuuden huomiotta jättäminen aiheuttaa Angelan näkökulmasta yllättäviä vaaratilanteita, jotka ulkopuolisille ovat pitkään olleet näkyvissä. Ihmisillä on tapana rakentaa tietoisuutensa elämänsä myönteisten asioiden ympärille. Kun myönteisiä asioita ei ole riittämiin, mielikuvat ja unelmat korvaavat niiden roolin. Vaikeilta seikoilta suljetaan silmät, sillä niiden ratkaiseminen tuntuu mahdottomalta. Psykologisen selviytymismekanismin toimintaa voidaan havaita sekä Angelan että Annan toiminnassa.

“Miami”-elokuvan siskokset elävät moraalilleen ja omalletunnolleen hyvin raskasta elämää. Ei kukaan ole täysin synnitön, mutta toisia kohtaan tehty vääryys aiheuttaa olemassaolollaan ja muistollaan epämiellyttävää oloa. Omantunnon puhdistamiseen on meidän kaikkien onneksi monia keinoja. Ajatus kaikkivoivan Jumalan anteeksiannosta auttaa ihmisiä antamaan anteeksi myös itselleen. Joissain tapauksissa kuitenkin ääretön määrä mahdollisia anteeksiantoja aiheuttaa ihmisille illuusion siitä, että he voivat tehdä mitä tahansa. Angela ei kykene tarjoamaan tyttärelleen hyvää elämää ja syyttää siitä kivuliaasti itseään. Rakkaansa odotusten pettäminen aiheuttaa vahvaa itseinhoa, jonka karistaminen ei onnistu helposti.

Angela on kuitenkin vakuuttanut itsensä siitä, että Jumala on antanut hänelle anteeksi. Mielikuvat pelastavat rappioituneen tanssijan itseinhon lamaannuttavalta myrkyltä, mutta antavat samalla luvan tehdä muita omaatuntoa raastavia tekoja. Terrori-iskujen 2000-luvulla uskonnon ja aatteiden merkitystä hirvittävässä rikoksissa on pohdittu ja syytetty suurin voimin. Mielikuvat jostain paremmasta ja oikeuden tapahtumisesta tuntuvat oikeuttaneen teot tekijöiden mielissä. Jos mielikuvien verho poistettaisiin todellisuuden edestä, ei tekojen toteuttaminen olisi inhimillisesti mahdollista.

Bergrothin kotimainen elokuva näyttää katsojilleen mielikuvissa elämisen ääripään. Suurin osa meistä kykenee erottamaan haaveiden ja unelmien rajan arkielämästä, vaikka pyrkisikin niitä kohti. Nuorena aikuisena katsoessani elokuvaa aloin miettimään omia unelmiani ja toiveitani ja näiden mielikuvien osaa elämässäni. Olenko yhtä sokea todellisuudelle kuin Angela, sillä katson koko ajan ajassa vain eteenpäin? Yläasteella ollessani keskityin jo hyvään lukioon pääsemiseen, nyt abiturienttina mietin pelkästään menestystä tulevilla ylioppilaskokeilla sekä onnistumista yliopistoon pääsemisessä.

Mikä erottaa omat mielikuvani Angelan Miamista? Luulisin vastauksen olevan jotakin seuraavanlaista. Vaikka uneksin monista asioista, en elä haaveissa. Minulla on suunnitelmia ja teen töitä unelmieni eteen. En jää toivottavasti koskaan paikoilleni hokemaan Angelan tavoin “kyllä kaikki järjestyy”, vaan kykenen hoitamaan asiani haluamaani kuntoon. “Miami”-elokuva toimi hyvänä muistutuksena siitä, että unelmien eteen on tehtävä runsaasti töitä, mutta silti eletävä tässä hetkessä, yhteisessä todellisuudessamme.